ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан біологічного факультету
_____ Л.О. Омельянчик
«28» серпня 2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОЛОГІЧНА ЕТИКА, КУЛЬТУРА ТА СВІДОМІСТЬ

блоку вибіркових дисциплін в межах університету

підготовки бакалаврів

денної та заочної форми здобуття освіти

ВИКЛАДАЧ: Притула Наталія Михайлівна, к.с.г.н., доцент, доцент кафедри загальної та прикладної екології і зоології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри загальної та прикладної
екології і зоології

Протокол № 1 від "28" серпня 2026 р.
Завідувач кафедри загальної та прикладної
екології і зоології
_____ О.Ф. Рильський

2026 рік

Сканировано с CamScanner

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Екологічна освіта та культура

Зв`язок з викладачем :
E-mail: *prytulanataliam@gmail.com*
Сезн ЗНУ повідомлення: *https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17093*
Телефон: *095 881 42 42,*
Інші засоби зв'язку: *Viber, Telegram*
Кафедра*: загальної та прикладної екології і зоології, ІІІ корпус, ауд. 206*

1. Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Екологічна освіта та культура» полягає у формуванні здобувачами освіти системи екологічних знань, ціннісних орієнтацій і відповідальної поведінки щодо навколишнього природного середовища, розвитку екологічного мислення та культури сталого природокористування, а також набутті умінь і навичок застосування екологічних принципів у професійній та повсякденній діяльності з метою забезпечення екологічної безпеки й сталого розвитку суспільства.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Декоративні рослини» є:

- сформувати систему базових екологічних знань про взаємодію людини, суспільства та природи;
- розкрити сутність екологічної освіти й екологічної культури, їх роль у забезпеченні сталого розвитку;
- виховати відповідальне ставлення до довкілля та власної діяльності;
- розвинути екологічне мислення і здатність оцінювати наслідки антропогенного впливу на природні екосистеми;
- сформувати ціннісні орієнтації, спрямовані на збереження біорізноманіття та природних ресурсів;
- ознайомитись з основами екологічної етики, нормами екологічної поведінки та екологічної безпеки;
- сформувати уміння і навички екологічно доцільної діяльності в побуті, професійній сфері та громадському житті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:
знати:

- основні поняття, категорії та принципи екологічної освіти, екологічної культури й екологічної етики;
- глобальні, національні та регіональні екологічні проблеми та шляхи їх подолання;
- принципи сталого розвитку, екологічної безпеки та раціонального природокористування;
- морально-етичні норми та цінності екологічно відповідальної поведінки людини;
- роль екологічної освіти і виховання у формуванні екологічної свідомості особистості та суспільства;
- форми, методи та засоби екологічної освіти, просвіти й виховної роботи;
- значення екологічної етики у професійній діяльності та повсякденному житті.

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Екологічна освіта та культура
Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	**денна форма здобуття освіти**	**заочна форма здобуття освіти**
1	*2*	*3*
Статус дисципліни	**Вибіркова**	
Семестр	8-й	8 -й
Кількість кредитів ECTS	**3**	**3**
Кількість годин	90	90
Лекційні заняття	20 год.	8 год.
Самостійна робота	70 год.	82 год.
Консультації	*https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/study*	
Вид підсумкового семестрового контролю:	**залік**	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17093	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	**Методи навчання**	**Форми і методи оцінювання**
1	*2*	*3*
Уміння спілкуватися усно і письмово, ефективно взаємодіяти в команді Здатність зрозуміло, логічно та переконливо висловлювати думки, слухати, аналізувати інформацію, співпрацювати з іншими, вирішувати конфлікти та створювати спільний продукт через усне мовлення, письмо, дискусії, презентації, командні проєкти та медіа, застосовуючи різні стилі та засоби комунікації. Здатність шукати, аналізувати, оцінювати та	**Лекційні методи навчання**, що передбачають проблемне та аналітичне подання навчального матеріалу з використанням прикладів реальних екологічних і соціально-етичних ситуацій, елементів дискусії та мультимедійних засобів, спрямованих на розвиток критичного мислення, комунікативних умінь і ціннісних орієнтацій. **Інтерактивні методи**, які реалізуються через обговорення, аналіз проблемних питань, кейсів і морально-етичних дилем,	Форми оцінювання: поточне, підсумкове. Методи оцінювання: тестування, спостереження за навчальною діяльністю студентів, письмовий контроль. **Поточне оцінювання**, що здійснюється під час лекцій і передбачає участь в обговореннях і дискусіях, аналіз проблемних питань, що дозволяє оцінити рівень розуміння навчального матеріалу, комунікативні

використовувати інформацію, а також застосовувати інформаційно-комунікаційні технології Здатність знаходити, розрізняти, перевіряти якість та застосовувати різноманітну інформацію (тексти, дані, медіа) та цифрові інструменти для вирішення проблем, навчання та комунікації, демонструючи розуміння цифрової безпеки, створення контенту та співпраці в мережі, що формує його інформаційно-цифрову або інформаційно-комунікаційну компетентність Здатність брати активну участь у житті суспільства, реалізовувати права та обов'язки Виявляти ініціативу, пропонувати та реалізовувати власні ідеї. Застосовувати навички критичного мислення для аналізу суспільних проблем та пошуку рішень. Вміти захищати свої права та поважати права інших, конструктивно вирішувати конфлікти. Демонструвати високі моральні якості та етичну поведінку в суспільстві Здатність розуміти та аналізувати досягнення культури, орієнтуватися в духовному контексті суспільства та спиратися на загальнолюдські цінності Здатність інтегрувати знання про культурні надбання, історичні контексти й філософські ідеї, критично	сприяючи формуванню навичок аргументованого висловлення думок, командної взаємодії, емоційної саморегуляції та конструктивного вирішення конфліктів. **Методи самостійної роботи**, що включають опрацювання наукових, нормативно-правових і публіцистичних джерел, виконання аналітичних і творчих письмових завдань, рефлексивних робіт, спрямованих на розвиток інформаційної грамотності, відповідальності та здатності до безперервного навчання. **Проєктні та дослідницькі методи**, орієнтовані на самостійний пошук і аналіз інформації, розроблення екологічних та освітніх ініціатив, що формують ініціативність, креативність, уміння приймати обґрунтовані рішення та застосовувати знання в практичних ситуаціях. **Цифрові методи навчання**, які передбачають використання інформаційно-комунікаційних технологій для пошуку, обробки та презентації інформації, створення навчального контенту та організації взаємодії в освітньому середовищі.	навички та критичне мислення. **Оцінювання самостійної роботи**, яке включає перевірку письмових завдань, есе, аналітичних оглядів, і рефлексивних робіт з метою визначення здатності здобувачів освіти самостійно шукати, аналізувати та узагальнювати інформацію, формулювати обґрунтовані висновки. **Оцінювання проєктної діяльності**, що передбачає захист індивідуальних завдань, презентацій і дозволяє оцінити вміння застосовувати інформаційно-комунікаційні технології, проявляти ініціативність і креативність. **Тестовий контроль**, спрямований на перевірку засвоєння основних понять, принципів і теоретичних положень дисципліни, а також здатності розрізняти факти, судження та логічно аргументувати відповіді. **Підсумкове оцінювання**, яке проводиться у формі заліку й дозволяє комплексно оцінити рівень сформованості загальних компетентностей. **Самооцінювання та взаємооцінювання**, що застосовується для розвитку рефлексії, відповідального ставлення до власного навчання, уміння об’єктивно

оцінювати культурні явища**,** визначати й застосовувати загальнолюдські цінності в житті та професійній діяльності, що проявляється у самостійному аналізі текстів, творів мистецтва, історичних подій та формуванні власної світоглядної позиції, виходячи з принципів гуманізму та відповідальності. Здатність дбати про власне здоров'я та здоров'я інших, застосовуючи відповідні знання та навички Здатність розпізнавати ризики для здоров'я, застосовувати методи профілактики (гігієна, харчування, фізична активність), надавати першу допомогу**,** формувати безпечне середовище та оцінювати власний стан здоров'я, демонструючи відповідальне ставлення до себе й оточуючих, як-от уміння пропагувати здоровий спосіб життя Здатність аналізувати інформацію, логічно обґрунтовувати свою позицію та приймати обґрунтовані рішення Самостійно знаходити, критично оцінювати інформацію, будувати чіткі аргументи, розрізняти факти й судження та приймати зважені, обґрунтовані висновки й рішення у різних життєвих ситуаціях Здатність діяти самостійно, генерувати нові ідеї та втілювати їх Демонструє ініціативність, креативність, здатність до		оцінювати власні досягнення та результати діяльності інших.

самостійного вирішення проблем, пропонує та реалізовує інноваційні рішення, бере на себе відповідальність за втілення задумів у життя, використовуючи знання, вміння та особисті якості для досягнення конкретних результатів Здатність розуміти та конструктивно керувати власними емоціями, а також емоціями інших людей Розпізнавати власні емоції та емоції інших, називати їх, застосовувати техніки саморегуляції, виявляти емпатію, вирішувати конфлікти мирно, конструктивно реагувати на стрес та будувати позитивні стосунки. Здатність до постійного самовдосконалення, отримання нових знань та навичок протягом усього життя Здатність самостійно визначати власні освітні потреби, шукати та критично оцінювати нову інформацію, опановувати сучасні знання й технології, демонструвати готовність до безперервного професійного розвитку та адаптації до змін.		

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи екологічної освіти та культури

Тема 1. Екологічна освіта як складова сталого розвитку. Екологічна освіта як цілеспрямований і безперервний процес формування знань, умінь, цінностей і моделей поведінки, спрямованих на гармонізацію взаємодії людини з природним середовищем. Історія становлення та сучасні підходи до екологічної освіти у світі й в Україні. Цілі та завдання екологічної освіти на різних рівнях – індивідуальному, суспільному та державному. Взаємозв'язок екологічної освіти з концепцією сталого розвитку, її роль у забезпеченні екологічної безпеки, збереженні природних ресурсів і біорізноманіття. Місце екологічної освіти в системі загальної та професійної підготовки, її інтеграція з іншими галузями знань. Роль екологічної освіти у формуванні екологічної свідомості, екологічної культури та відповідального громадянства, підвищенні якості життя і розвитку суспільства.

Тема 2. Екологічна культура та екологічна свідомість особистості. Поняття екологічної культури та екологічної свідомості, їх зміст і взаємозв'язок. Основні складові екологічної культури: знання про довкілля, ціннісні орієнтації, норми поведінки, практична діяльність і відповідальність за власні дії. Формування екологічної свідомості як процес усвідомлення людиною своєї ролі у природних та соціальних системах. Вплив сім'ї, освіти, культури, засобів масової інформації та соціального середовища на розвиток екологічних цінностей. Екологічна відповідальність і етичні засади поведінки людини в довкіллі. Формування навичок екологічно доцільної та безпечної поведінки в повсякденному житті й професійній діяльності. Значення особистісного вибору та активної громадянської позиції у збереженні навколишнього природного середовища.

Змістовий модуль 2. Екологічна етика та ціннісні засади взаємодії людини і природи

Тема 3. Основи екологічної етики. Екологічна етика як галузь етичного знання, що досліджує моральні засади взаємодії людини з природою. Передумови виникнення та розвиток екологічної етики в контексті глобальних екологічних викликів. Поняття екологічних цінностей, норм і моральних принципів. Основні принципи екологічної етики: цінність життя, відповідальність за наслідки діяльності, обмеження споживання, збереження природної рівноваги, міжпоколінна відповідальність. Напрями екологічної етики (антропоцентричний, біоцентричний, екоцентричний підходи). Моральна відповідальність людини, суспільства та держави за стан довкілля. Етична оцінка людської діяльності у сфері природокористування, виробництва, споживання та науково-технічного розвитку. Формування етичних орієнтирів екологічно відповідальної поведінки.

Тема 4. Людина, суспільство і природа: етичні та філософські аспекти. Філософські уявлення про взаємозв'язок людини і природи в історичному розвитку цивілізації. Людина як частина природних і соціальних систем. Сучасні виклики взаємодії суспільства і довкілля. Принципи гуманізму, відповідальності та справедливості у природокористуванні. Проблеми рівного доступу до природних ресурсів, міжпоколінної та соціальної справедливості. Загальнолюдські цінності (життя, здоров'я, гідність, відповідальність, солідарність) як основа вирішення екологічних проблем. Роль культури, освіти та світогляду у формуванні етичних підходів до збереження довкілля та сталого розвитку.

Тема 5. Екологічні ризики та відповідальна поведінка людини. Поняття екологічного ризику, його види та джерела. Вплив антропогенної діяльності на довкілля і здоров'я людини. Взаємозв'язок екологічної безпеки, якості життя та сталого розвитку. Етичні аспекти забезпечення екологічної безпеки, запобігання та мінімізації екологічних ризиків. Відповідальність особистості, суспільства і держави за прийняття рішень, що впливають на стан навколишнього середовища. Формування навичок відповідальної та безпечної поведінки людини в природному і соціальному середовищі. Збереження природних ресурсів,

раціональне споживання, здоров'язбережувальний та екологічно орієнтований спосіб життя як складові екологічної культури.

Змістовий модуль 3. Екологічна освіта в системі суспільного розвитку

Тема 6. Екологічні проблеми сучасного світу та шляхи їх подолання. Характеристика основних екологічних проблем сучасності на глобальному, національному та локальному рівнях: зміна клімату, забруднення атмосферного повітря, водних і ґрунтових ресурсів, деградація екосистем, зменшення біорізноманіття, виснаження природних ресурсів. Причини виникнення екологічних проблем та їх соціально-економічні наслідки. Актуальні екологічні виклики для України та окремих регіонів. Взаємозв'язок екологічних проблем із якістю життя та здоров'ям населення. Роль освіти і культури у формуванні екологічно відповідальної поведінки, підвищенні рівня екологічної свідомості та культури суспільства. Освітні, інформаційні та культурні інструменти подолання екологічних проблем. Значення міждисциплінарного підходу та міжнародного співробітництва у вирішенні екологічних питань.

Тема 7. Громадянська активність і участь у вирішенні екологічних питань. Екологічні права та обов'язки громадян. Громадські ініціативи, волонтерство, екологічні рухи. Поняття громадянської активності у сфері охорони довкілля. Екологічні права та обов'язки громадян, участь населення у прийнятті екологічно значущих рішень. Нормативно-правові засади громадської участі в екологічній діяльності. Форми громадянської участі у вирішенні екологічних проблем: громадські слухання, екологічні ініціативи, волонтерська діяльність, екологічні акції та кампанії. Роль громадських організацій, місцевих громад і молоді у збереженні довкілля. Екологічні рухи як чинник формування екологічної культури та демократичного суспільства. Значення особистої ініціативи, відповідальності та співпраці у досягненні сталого розвитку та покращенні стану навколишнього природного середовища.

Змістовий модуль 4. Практичні та освітні аспекти екологічної освіти і етики

Тема 8. Форми та методи екологічної освіти і просвіти. Основні форми екологічної освіти і просвіти: формальна, неформальна та інформальна освіта. Традиційні методи екологічної освіти (лекції, бесіди, навчальні заняття, практичні роботи, екскурсії) та їх значення у формуванні екологічних знань і цінностей. Інноваційні підходи до екологічної освіти: інтерактивні методи навчання, проєктна та дослідницька діяльність, навчання через практику, використання кейсів і рольових ігор. Роль засобів масової інформації, соціальних мереж і цифрових технологій у поширенні екологічних знань, формуванні громадської думки та екологічної культури. Використання онлайн-платформ, цифрових ресурсів і мультимедійного контенту в екологічній освіті та просвітницькій діяльності.

Тема 9. Здоров'язбережувальний та екологічно відповідальний спосіб життя. Взаємозв'язок стану довкілля та здоров'я людини. Вплив факторів навколишнього середовища на фізичне, психічне та соціальне благополуччя людини. Основи здоров'язбережувального підходу в повсякденному житті: екологічно безпечне харчування, дотримання гігієни, фізична активність, зменшення впливу шкідливих факторів довкілля. Формування навичок екологічно відповідальної та безпечної поведінки: раціональне використання ресурсів, зменшення відходів, відповідальне споживання, створення безпечного життєвого середовища. Роль особистої відповідальності у збереженні власного здоров'я та здоров'я інших.

Тема 10. Безперервна екологічна освіта та саморозвиток особистості. Концепція навчання впродовж життя як основа сучасної екологічної освіти. Значення безперервної екологічної освіти для професійного та особистісного розвитку. Самоосвіта як чинник формування екологічної культури: самостійний пошук інформації, критичне її оцінювання, використання сучасних освітніх ресурсів і технологій. Рефлексія, саморозвиток і професійне

вдосконалення у сфері екологічної освіти та етики. Формування готовності до адаптації в умовах змін, відповідального ставлення до довкілля та активної життєвої позиції в контексті сталого розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д. ф.	з.ф.	
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Лекція 1	Екологічна освіта як складова сталого розвитку.	2	1	*щотижня*
Самостійна робота	Екологічна освіта як цілеспрямований і безперервний процес формування знань, умінь, цінностей і моделей поведінки, спрямованих на гармонізацію взаємодії людини з природним середовищем. Історія становлення та сучасні підходи до екологічної освіти у світі й в Україні. Цілі та завдання екологічної освіти на різних рівнях – індивідуальному, суспільному та державному. Взаємозв'язок екологічної освіти з концепцією сталого розвитку, її роль у забезпеченні екологічної безпеки, збереженні природних ресурсів і біорізноманіття. Місце екологічної освіти в системі загальної та професійної підготовки, її інтеграція з іншими галузями знань. Роль екологічної освіти у формуванні екологічної свідомості, екологічної культури та відповідального громадянства, підвищенні якості життя і розвитку суспільства. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	9	
Лекція 2	Екологічна культура та екологічна свідомість особистості	2	0,5	*щотижня*
Самостійна робота	Поняття екологічної культури та екологічної свідомості, їх зміст і взаємозв'язок. Основні складові екологічної культури: знання про довкілля, ціннісні орієнтації, норми поведінки, практична діяльність і відповідальність за власні дії. Формування екологічної свідомості як процес усвідомлення людиною своєї ролі у природних та соціальних системах. Вплив сім'ї, освіти, культури, засобів масової інформації та соціального середовища на розвиток екологічних цінностей. Екологічна відповідальність і етичні засади поведінки людини в довкіллі. Формування навичок екологічно доцільної та безпечної поведінки в повсякденному житті й професійній діяльності. Значення особистісного вибору та активної громадянської позиції у збереженні навколишнього природного середовища. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 3	Основи екологічної етики	2	1	*щотижня*

Самостійна робота	Екологічна етика як галузь етичного знання, що досліджує моральні засади взаємодії людини з природою. Передумови виникнення та розвиток екологічної етики в контексті глобальних екологічних викликів. Поняття екологічних цінностей, норм і моральних принципів. Основні принципи екологічної етики: цінність життя, відповідальність за наслідки діяльності, обмеження споживання, збереження природної рівноваги, міжпоколінна відповідальність. Напрями екологічної етики (антропоцентричний, біоцентричний, екоцентричний підходи). Моральна відповідальність людини, суспільства та держави за стан довкілля. Етична оцінка людської діяльності у сфері природокористування, виробництва, споживання та науково-технічного розвитку. Формування етичних орієнтирів екологічно відповідальної поведінки. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 4	Людина, суспільство і природа: етичні та філософські аспекти.	2	0,5	*щотижня*
Самостійна робота	Філософські уявлення про взаємозв'язок людини і природи в історичному розвитку цивілізації. Людина як частина природних і соціальних систем. Сучасні виклики взаємодії суспільства і довкілля. Принципи гуманізму, відповідальності та справедливості у природокористуванні. Проблеми рівного доступу до природних ресурсів, міжпоколінної та соціальної справедливості. Загальнолюдські цінності (життя, здоров'я, гідність, відповідальність, солідарність) як основа вирішення екологічних проблем. Роль культури, освіти та світогляду у формуванні етичних підходів до збереження довкілля та сталого розвитку. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 5	Екологічні ризики та відповідальна поведінка людини.	2	1	*щотижня*
Самостійна робота	Поняття екологічного ризику, його види та джерела. Вплив антропогенної діяльності на довкілля і здоров'я людини. Взаємозв'язок екологічної безпеки, якості життя та сталого розвитку. Етичні аспекти забезпечення екологічної безпеки, запобігання та мінімізації екологічних ризиків. Відповідальність особистості, суспільства і держави за прийняття рішень, що впливають на стан навколишнього середовища. Формування навичок відповідальної та безпечної поведінки людини в природному і соціальному середовищі. Збереження природних ресурсів, раціональне споживання, здоров'язбережувальний та екологічно орієнтований спосіб життя як складові екологічної культури. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 6	Екологічні проблеми сучасного світу та шляхи їх подолання.	2	1	*щотижня*

Самостійна робота	Характеристика основних екологічних проблем сучасності на глобальному, національному та локальному рівнях: зміна клімату, забруднення атмосферного повітря, водних і ґрунтових ресурсів, деградація екосистем, зменшення біорізноманіття, виснаження природних ресурсів. Причини виникнення екологічних проблем та їх соціально-економічні наслідки. Актуальні екологічні виклики для України та окремих регіонів. Взаємозв'язок екологічних проблем із якістю життя та здоров'ям населення. Роль освіти і культури у формуванні екологічно відповідальної поведінки, підвищенні рівня екологічної свідомості та культури суспільства. Освітні, інформаційні та культурні інструменти подолання екологічних проблем. Значення міждисциплінарного підходу та міжнародного співробітництва у вирішенні екологічних питань. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 7	Громадянська активність і участь у вирішенні екологічних питань	2	0,5	*щотижня*
Самостійна робота	Екологічні права та обов'язки громадян. Громадські ініціативи, волонтерство, екологічні рухи. Поняття громадянської активності у сфері охорони довкілля. Екологічні права та обов'язки громадян, участь населення у прийнятті екологічно значущих рішень. Нормативно-правові засади громадської участі в екологічній діяльності. Форми громадянської участі у вирішенні екологічних проблем: громадські слухання, екологічні ініціативи, волонтерська діяльність, екологічні акції та кампанії. Роль громадських організацій, місцевих громад і молоді у збереженні довкілля. Екологічні рухи як чинник формування екологічної культури та демократичного суспільства. Значення особистої ініціативи, відповідальності та співпраці у досягненні сталого розвитку та покращенні стану навколишнього природного середовища. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 8	Форми та методи екологічної освіти і просвіти.	2	0,5	*щотижня*
Самостійна робота	Основні форми екологічної освіти і просвіти: формальна, неформальна та інформальна освіта. Традиційні методи екологічної освіти (лекції, бесіди, навчальні заняття, практичні роботи, екскурсії) та їх значення у формуванні екологічних знань і цінностей. Інноваційні підходи до екологічної освіти: інтерактивні методи навчання, проєктна та дослідницька діяльність, навчання через практику, використання кейсів і рольових ігор. Роль засобів масової інформації, соціальних мереж і цифрових технологій у поширенні екологічних знань, формуванні громадської думки та екологічної культури. Використання онлайн-платформ, цифрових ресурсів і мультимедійного контенту в екологічній освіті та просвітницькій діяльності. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	

Лекція 9	Здоров'язбережувальний та екологічно відповідальний спосіб життя.	2	1	*щотижня*
Самостійна робота	Взаємозв'язок стану довкілля та здоров'я людини. Вплив факторів навколишнього середовища на фізичне, психічне та соціальне благополуччя людини. Основи здоров'язбережувального підходу в повсякденному житті: екологічно безпечне харчування, дотримання гігієни, фізична активність, зменшення впливу шкідливих факторів довкілля. Формування навичок екологічно відповідальної та безпечної поведінки: раціональне використання ресурсів, зменшення відходів, відповідальне споживання, створення безпечного життєвого середовища. Роль особистої відповідальності у збереженні власного здоров'я та здоров'я інших. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	8	
Лекція 10	**Безперервна екологічна освіта та саморозвиток особистості.**	2	1	*щотижня*
Самостійна робота	Концепція навчання впродовж життя як основа сучасної екологічної освіти. Значення безперервної екологічної освіти для професійного та особистісного розвитку. Самоосвіта як чинник формування екологічної культури: самостійний пошук інформації, критичне її оцінювання, використання сучасних освітніх ресурсів і технологій. Рефлексія, саморозвиток і професійне вдосконалення у сфері екологічної освіти та етики. Формування готовності до адаптації в умовах змін, відповідального ставлення до довкілля та активної життєвої позиції в контексті сталого розвитку. Завдання для виконання: див. на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура»	7	9	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	**Вид контрольного заходу**	**Зміст контрольного заходу***	**Критерії оцінювання та термін виконання***	**Усього балів**
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Поточний контроль				
Перевірка самостійної роботи	есе, тестування	Вимоги до виконання та оформлення есе подано у СЕЗН ЗНУ, на сторінці дисципліни «Екологічна освіта та культура», адреса: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17093 Питання для підготовки до тестування (питання див. розд. 3) та перевірки самостійної роботи	Термін виконання – до закінчення курсу. Оцінювання есе здійснюється комплексно з урахуванням змісту, логіки викладу, аргументації та мовного оформлення. 5 балів: Тема есе розкрита повністю та глибоко, з чітким розумінням проблематики дисципліни.	**10 балів – тестування. 4 тестування за матеріалами 4-х змістових модулів. Загальна кількість балів за тестування – мах 40.**

		див. табл. 4.	Висловлена власна аргументована позиція, використано приклади, логічні висновки. Матеріал структурований, виклад послідовний, логічний та переконливий. Продемонстровано критичне мислення, етичні міркування та зв'язок із сучасними екологічними проблемами. Мова грамотна, стиль академічний, відсутні або мінімальні мовні помилки. 4 бали. Тема розкрита достатньо повно, але окремі аспекти розглянуті поверхово. Позиція автора зрозуміла, аргументація загалом логічна, але не завжди глибока. Структура есе переважно витримана, можливі незначні логічні недоліки. Наявні поодинокі мовні або стилістичні помилки, що не впливають на зміст. 3 бали. Тема розкрита частково, без глибокого аналізу. Аргументація слабка або переважно репродуктивна (переказ матеріалу). Структура есе порушена, думки викладені фрагментарно. Є помилки у логіці викладу та мовленні, але загальний зміст зрозумілий. 2 бали. Тема розкрита поверхово або неповно, відсутній власний аналіз. Висновки необґрунтовані або відсутні. Порушена логіка викладу, значна кількість мовних і стилістичних помилок. Робота демонструє низький рівень засвоєння матеріалу. 1 бал. Тема практично не розкрита або не відповідає завданню. Відсутня аргументація та зв'язок із тематикою дисципліни. Текст несистемний, містить значні мовні помилки або має формальний характер. 1-10 балів – тестування с СЕЗН ЗНУ.	**Есе – 5 балів; 4 есе по темам 4-х змістових модулів; загальна кількість балів – 20.**
Усього за поточний контроль	**4**			**60**
Підсумковий контроль				

Залік	Тестування в СЕЗН ЗНУ	Підготовка до заліку здійснюється за навчальним матеріалом усього курсу (питання див. Розділ 4 силабусу)	Виконання тестових завдань відбувається на сторінці дисципліни в СЕЗН ЗНУ. Із банку тестових завдань СЕЗН ЗНУ для кожного здобувача освіти випадковим чином обирається 20 тестових завдань. За кожну вірну відповідь на тестове завдання здобувач вищої освіти отримує 1 бал	20
	Індивідуальне дослідницьке завдання	Індивідуальні дослідницькі завдання повинні містити аналіз сучасного стану обраного питання. Виконуються у вигляді доповіді та презентації. Обсяг доповіді ІДЗ повинен бути розрахований на 7-10 хв. Доповідь повинна складатися зі вступу, в якому висвітлена актуальність, мета дослідження, завдання, об'єкт та предмет (1-2 хв.) повне висвітлення питань, висновки та додається список використаних джерел. Презентація ІДЗ повинна містити графіки, таблиці та рисунки та складатися з 15-20 слайдів. ІДЗ повинно бути виконано протягом семестру, та представлено до захисту до початку залікового тижня. Алгоритм обрання питаннь для виконання ІДЗ викладено на сторінці дисципліни в СЕЗН ЗНУ у розділі ІДЗ. Орієнтовні питання для виконання завдання викладено на сторінці СЕЗН ЗНУ на платформі Moodle.	**19-20 балів** – здобувачі вишої освіти самостійно виконали понад 90% завдань, під час виконання роботи виявили усебічні, систематичні та глибокі знання програмного матеріалу з дисципліни, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; творчі здібності у розумінні та використанні програмного матеріалу для виконання поставлених мети та завдань; чітко, логічно, послідовно викладати матеріал; робити обґрунтовані висновки. Під час захисту індивідуального завдання надавали вичерпні, аргументовані та цілісні відповіді на всі запитання. Робота оформлена акуратно, відповідно до поставлених вимог. **17-18 балів** – здобувачі вищої освіти виконали не менше 90% завдань, завдання роботи виконані достатньо грамотно, але є декілька (1-3) несуттєвих помилок. Під час виконання роботи здобувачі освіти виявили знання і розуміння програмного матеріалу з дисципліни в повному обсязі, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; творчій підхід до виконання поставлених мети та завдань; логічно, послідовно викладати матеріал; робити обґрунтовані висновки. Під час захисту індивідуального завдання загалом надавали аргументовані, без суттєвих помилок, відповіді на всі запитання. У цілому робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в її оформленні та презентації. **15-16 балів** – здобувачі вищої освіти виконали не менше 80% завдань, завдання роботи виконані достатньо грамотно, але є декілька (до 5) несуттєвих помилок. Під час виконання роботи здобувачі освіти виявили знання і розуміння програмного матеріалу з дисципліни з основних розділів, уміння ставити мету і формулювати завдання досліджень; логічно, послідовно викладати матеріал; робити висновки. Під час захисту індивідуального завдання відповідали достатньо	**20**

			грамотно, але припускались однієї-двох непринципових помилок. Робота оформлена акуратно, але наявні незначні неточності в її оформленні. **13-14 балів** – здобувачі вищої освіти виконали завдання не в повному обсязі, але не менше 70%. Під час виконання роботи виявили знання й розуміння основних положень дисципліни; завдання виконали неповно, непослідовно; наявні неточності та помилки у змісті та оформленні роботи. Здобувачі освіти виявляють знання й розуміння основних положень матеріалу, але надають неповні, непослідовні відповіді. Під час захисту індивідуального завдання демонстрували недостатньо глибокі знання з досліджуваної теми, припускаючись не відповідностей у визначенні понять, неповно або недостатньо аргументовано відповідали на запитання. **10-12 балів** – здобувачі вищої освіти виконали завдання не в повному обсязі, але не менше ніж на 60%; у роботі присутні принципові помилки в оформленні. Під час виконання роботи виявили знання й розуміння основних положень матеріалу з дисципліни. Під час захисті та підготовці презентації продемонстрували поверхневі знання з досліджуваної теми, відповідали неповно, непослідовно, припускаючись не відповідностей у визначенні понять, не вміє переконливо обґрунтувати свою думку. **0-9 балів** – здобувачі вищої освіти виконали понад 50% завдань. Під час виконання роботи припускалися принципових помилок при розв'язанні завдань. Робота оформлена зі значними порушеннями вимог. Необхідна досконала переробка роботи. Під час захисту здобувачі освіти виявили поверхові знання і розуміння основного програмового матеріалу в обсязі, який не дозволяє засвоювати наступний програмний матеріал; не відповідає на основні запитання.	
Усього за підсумковий контроль				**40**

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси
Рекомендована література

Основна:

1. Бондар О. І. Екологічна освіта для сталого розвитку : навч. посіб. Київ : Либідь, 2019. 256 с.
2. Крисаченко В. С. Екологічна етика : навч. посіб. Київ : Заповіт, 2015. 216 с.
3. Ситник К. М., Крисаченко В. С. Екологічна свідомість та культура. Київ : Наукова думка, 2016. 304 с.
4. Шевчук В. Я. Екологічна культура і сталий розвиток : навч. посіб. Київ : Геопринт, 2018. 288 с.
5. Екологічна освіта та культура : конспект лекцій / уклад. Н. М. Бурлака. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2020. 180 с.
6. Екологічна етика : конспект лекцій / уклад. І. В. Гуменюк. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 164 с.

Додаткова:

7. Гавриш Н. В. Екологічне виховання особистості : навч. посіб. Київ : Освіта, 2017. 240 с.
8. Голуб А. А., Лук'яненко С. І. Сталий розвиток: екологічний вимір : навч. посіб. Київ : Академія, 2019. 272 с.
9. Горбань Г. П. Філософія екології та екологічна етика : навч. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 198 с.
10. Крисаченко В. С. Екологічна культура : теорія і практика. Київ : Либідь, 2017. 320 с.
11. Крисаченко В. С. Екологічна культура: філософсько-методологічні засади. Київ : Інститут філософії НАН України, 2014. 292 с.
12. Пометун О. І., Сущенко Л. О. Екологічна освіта і виховання: теорія і практика : навч. посіб. Київ : Генеза, 2018. 256 с.
13. Ситник К. М. Людина і довкілля. Київ : Наукова думка, 2015. 312 с.
14. Palmer C. *Environmental Ethics: An Introduction to Environmental Philosophy*. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2014. 256 p.

.

Інформаційні джерела:

1. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (UNESCO). URL: **https://www.unesco.org**
2. Офіційний сайт Програми ООН з навколишнього середовища (UNEP). URL: **https://www.unep.org**

3. Офіційний сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я (WHO). URL: **https://www.who.int**
4. Наукова пошукова система Google Scholar. URL: https://scholar.google.com
5. Адреса дисципліни СЕЗН ЗНУ. URL: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=17093

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування лекційних занять. Студенти, які з поважних причин не мають можливості відвідувати заняття регулярно, зобов'язані впродовж тижня узгодити з викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі завдання, пропущені під час занять, мають бути відпрацьовані на найближчій консультації, але не пізніше ніж протягом тижня після пропуску. Відпрацювання здійснюється у формі виконання та захисту завдань, передбачених пропущеним заняттям.
Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70 % невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі роботи, що виконуються здобувачами вищої освіти під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення.Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої науковоїроботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення сумішівласного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразуваннячужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moode: https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857 Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

Врахування результатів, отриманих здобувачем за рахунок неформальної/інформальної освіти здійснюється згідно з Положенням Запорізького національного університету про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/3647.ukr.html

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2026-2027 н.р. доступний за адресою: https://surl.li/vlweoj

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету: https://surl.li/wdzjrl

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: https://surl.lu/hfjbya

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними

домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: https://surl.li/qgacqa
Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:
Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: https://surl.li/unwzzm
Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: https://surl.lu/xkxmuz

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** – навч. корп. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корп. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: https://surl.li/ivcwih

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: http://library.znu.edu.ua. Графік роботи абонементів: понеділок-п`ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): https://moodle.znu.edu.ua.
Посилання для відновлення паролю: https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: http://sites.znu.edu.ua/child-advance/